

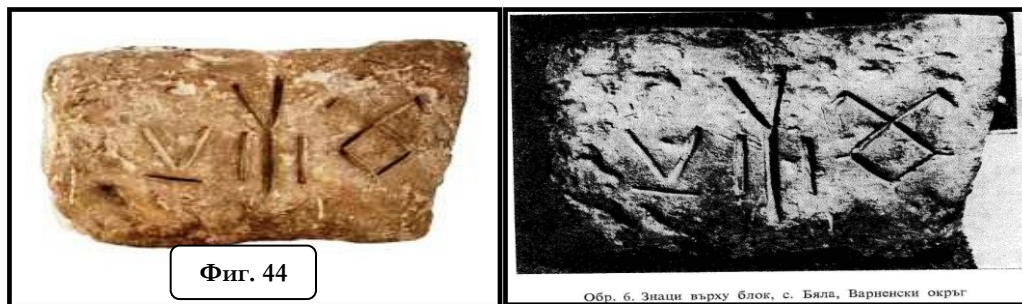
Ипсилонът се нанася така също и върху или между камъните в стената на църква (Фиг. 40) [Бешевлиев 2012, 7], както и върху канцела на църква в Дръстър (Фиг. 43) [Ангелова и др. 1997, 74], но особено пък и по невидимата страна от каменните блокове от градежа на Голямата базилика и манастирския комплекс [Димитров 1993, 72-76]. Смисълът и оправданието на това е, че така църквата се предпазва и от земетресение, и от враже нападение:

Знакът сам по себе си също не е категорично доказателство за езическа принадлежност на предмета, тъй като е известен и в християнско време, когато, както Ж. Аладжов основателно подчертава, неговата популярност изглежда е била по-широка. Това се вижда от данните за разпространението му в Преслав. Там той е познат връзан върху строителни материали от отделни постройки и архитектурни комплекси, чието датирание в християнско време (края на IX-X в.) не подлежи на съмнение: „Църквата на каменаря” в Селище, Кръглата църква и манастира около нея, сградата при гроба на Сивин жупан, църкви № 3 и № 4, манастира западно от двореца, църквата и манастира в Патлейна, архитектурния комплекс при Подстанцията, сградите на десния бряг на р. Тича, църквата и некропола около нея при Виноца. Към тях се добавят още няколко паметника, проучени през последните години, както и глинени съдове, сред които най-характерни и безспорни с датировката си в X в. са глазираните стомни. Още един значим християнски паметник като манастира при Равна, проучен напоследък, предлага различни начертания на същия знак [Рапшев 1998, 101].

Ако приемем, че мраморните плочи на канцела са използвани за първи път в изграждането на църковната постройка, това означава, че онези, които са нанесли знаците, не са влагали християнска символика в тях. Категорично доказателство за това е, че знаците са върху долната страна на плочата. Нанасянето им едва ли е случайно [Ангелова и др. 1997, 70].

Главно в защитната си функция Ипсилонът е нанесен върху твърде много и най-разнообразни предмети от местата, където живеят или преминават прабългари от рода Дуло или пък такива, които са от тяхното племе или държава. Именно поради това и всякакви опити за неговата датировка не само, че са обречени на неуспех, но са и напълно излишни [срв. Ангелова и др. 1997, 68]. Долната времева граница на неговото разпространение очевидно-безспорно съвпада с времето на масовото преминаване и заселване на прабългарите отсам Дунав, а горната граница – с края на окончателната християнизация на българите:

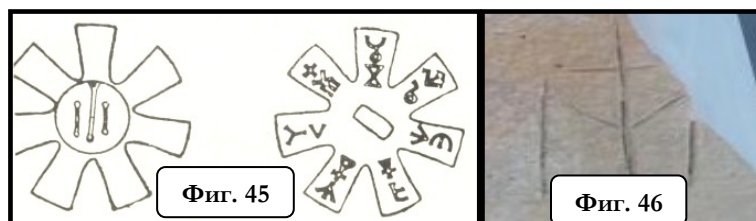
Знакът се среща върху квадри, каменни плочи от настилки, тухли и керемиди, водопроводни тръби, колони, върху един от девташларите, върху саркофаг № 4 при Голямата базилика, върху каменни плочи в съчетание с други знаци, върху фрагмент от скулптурно изображение, върху хоросанови мазилки и фуги, върху скали, в пещери и скални манастири. Открива се много често върху керамични съдове, връзан преди или след изпичането на съда или отпечатан върху дъното при формоването на бавно колело. Среща се върху накити – пръстени и медальони, представен е и върху седмолъчна розетка от Плиска [Ангелова и др. 1997, 68, вж. и Дончева-Петкова 1980, 36].

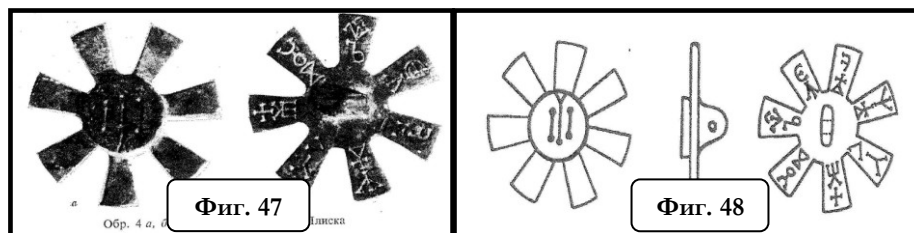
Защитната си функция родовият знак на Дуло продължава да изпълнява и след като той за още по-сигурно се дублира с определени рунически букви (Фиг. 44) [Бешевлиев 2012, 6; Дончева-

Петкова 1980, 37], които може и да са инициалите на собственика, така също и с други символи и знаци (Фиг. 45) [Бешевлиев 2012, 7], а след като съответното лице приема Свето Кръщение, даже и с Кръста (Фиг. 46), така че да се получи един наистина още по-ефикасно действащ и защитаващ го от злите сили амулет:

Особено противоречиви са мненията за смисъла на знака в случаите, когато е съчетан с кръст. Тук всички изследователи се спират на медальоните, на едната страна на които е представен ипсилон с две хасти, а на другата – кръст. Според едни, тези паметници принадлежат на езическия период, а кръстът се разглежда като съчетание от ипсилони и няма връзка с християнската религия. За други в тези медальони кръстът е символ на новата религия, но е съчетан с езическия знак. Те ги разглеждат като паметници на преходния период между езичество и християнство [Ангелова и др. 1997, 69].

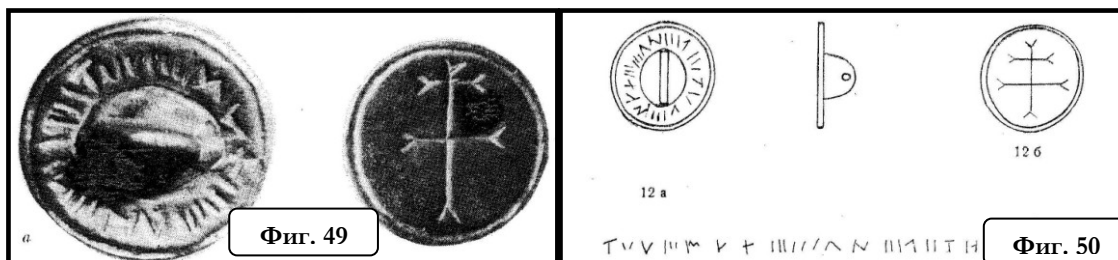
Убеждението, че в случая наистина става дума за Ипсилона в неговата защитна функция се подсилва и от факта, че Розетата от Плиска в действителност е апликация към конска амуниция. В средата на лицевата си страна тя има изпъкнала плочка с врязан в нея Ипсилон с хасти, а от вътрешната си страна пък има петлик, който най-вероятно преминава през хоризонталния челен колан на юздата и по-малко вероятно през гърдния челен колан на сбруята, и се пришива или прихваща отвътре, за да не пада (Фиг. 45,47-48) [вж. и срв. Ваклинов, Ваклинова 1993, 20; Дончева-Петкова 1980, 167; Георгиев 1996, 90].

По същия начин петлик за прихващане към конската сбруя има и метална плочка с двоен кръст от предната страна и с рунически надпис от обратната страна (Фиг. 49-50) [Дончева-Петкова 1980, 33,167]. Очевидно, прабългаринът в никакъв случай не може да си позволи да остави бойния си кон незащитен от такива зли сили на бойното поле като вражеска стрела или копие. Именно поради това, макар и християнин и прибягвайки най-напред към Кръста, той за всеки случай все пак изписва на скритата обратна страна и магическата формула на дедите си, която винаги досега им е помагала, така че няма как за в бъдеще да не му помогне и на него [срв. Дончева-Петкова 1980, 33].

Между впрочем българските историци и археолози медиевисти се надпреварват да предлагат едно от друго по-неподходящо-неадекватни решения, обяснения и описания на тамгата на рода Дуло. Така например, П. Георгиев [1996] и до края на Света ще продължава да се колебае заедно с останалите си колеги „дали той е езически или християнски(Sic!) символ, дали е теоним на Тангра или на Христос(Sic!), или пък е родов знак-тамга на династията, управлявала българската

държава през IX и X в.” После вече, без изобщо да забелязва, че самата формулировка е вътрешно-противоречива и следователно не означава нищо, и той приема изводите за неговата семантика на Р.Р., че те са „емоционално-логически”, които обаче няма как „и да бъдат други при отсъствието на директни свидетелства за неговия характер”.

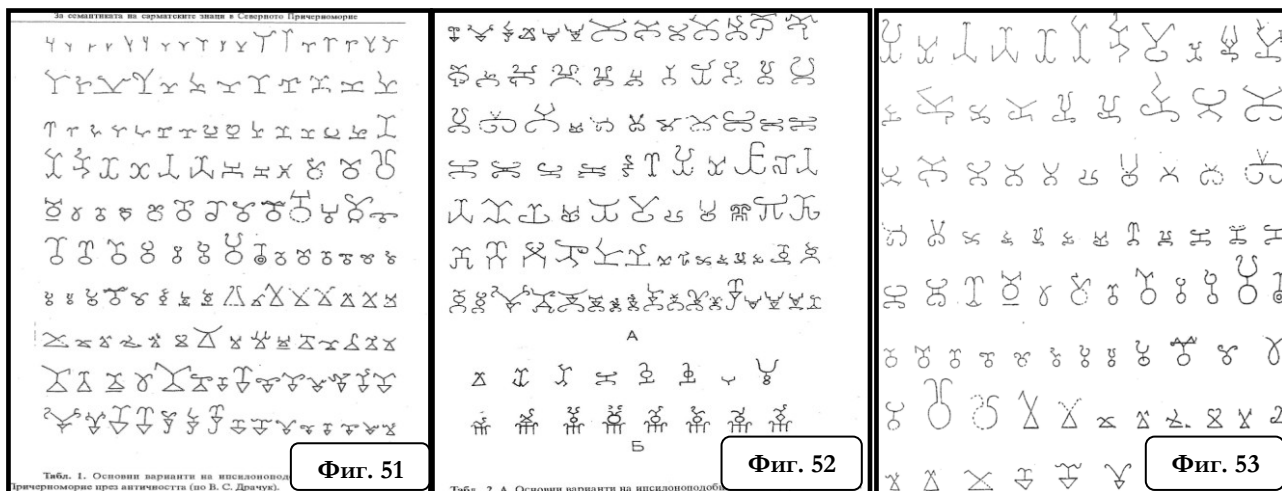
Нататък, заемайки позата едновременно и на откривател, и на великомъченик на попрището научно и демонстрирайки абсолютно незнание по отношение на това къде точно се употребява едното от няколкото в българския език множествени числа, въпросният научен субект, скромно-шепнешком споделя, че той вече бил разчел „няколко кратки, но много важни писмени паметници (Sic), които осветляват директно, под една или друга форма семантиката на загадъчните и до днес знак ипсилон.” В нашите лично научни представи на филолог по образование и езиковед по занимание обаче разчитането на даден текст или знак във всички случаи представлява по същество превеждане и предаване на неговото съдържание или значение в друга семиотична форма. Затова, колкото и да са възвишено-патетични такива термини понятия като Седмопечатие, Апокалипсис, Христос, Универс и т.н., те в никакъв случай не може да бъдат приети за едно дори и най-нескопосано разчитане и превод на въпросните знаци.

По същия начин и в рамките на същите въображаеми същности конструкти и по-точно „в идеите на буквената мистика на елинистическия и християнски мистицизъм” са „разчетени” и останалите два паметника. И в заключение се твърди, че „знакът ипсилон” е „гръцки буквен символ, който наследява от семитската буква wâw значението й на инсигния на Всевишния Бог и служи за означаване на неговото име, независимо дали се отнася за дохристиянска или християнска представа за него.” [89-94].

Година по-късно и пак П. Георгиев [1997], отдавна вече забравил какво точно е пропагандирал преди това и обхванат този път от много модната доскоро мания, че прабългарите са иранци по произход, съвсем безцеремонно-арогантно заявява, че той, видите ли, бил вече привел „нови доказателства за сарматската основа на най-разпространения от старобългарските знаци – ипсилонът. Неговата вариативност, достигаща до най-неочаквани графични съответствия, позволява да поставим въпроса и за сарматския произход на голяма част от знаците, използвани в епохата на Първото българско царство.” Сарматските знаци от Северното Причерноморие са „варианти на гръцката буква ψ psilon. Неговият образ лежи в основата и на повечето от ранносредновековните знаци в Източна и Югоизточна Европа;”.

След това вече, позволявайки си чудовищната манипулация и фалшификация да изфабрикува „две основни разновидности” на Ипсилона „като класическата гръцка буква ψ ” и „Като диграма, съставена от буквите $\omicron$ (омикрон) и υ (ипсилон)” с безброя техни варианти (Фиг. 51-53). Или както той многозначително-парвенюшки предпочита да се изразява „ипсилоподобни знаци”, без дори и да му идва на ум, че подобие на нещо има в много малка степен нещо общо със самото това нещо. В действителност всички тези „варианти” или „ипсилоподобни знаци” нямат абсолютно нищо общо с прабългарския ипсилон и в приведените таблици няма дори и един-

единствен знак, който да прилича на Ипсилона. Именно поради всичко това П. Георгиев фактически и практически унищожава Ипсилона и като династично-хералдичен знак на рода Дуло, и като научен обект и предмет. Така той сам си подготвя почвата за какви ли не фриволно-фантастико-мистични и митологично-езотерични твърдения и заключения без каквато и да е научна стойност [45-64].

Обобщителното заключение относно досегашните проучвания на Ипсилона от страна на българските историци и археолози медиевисти съдържа и представя единствено и само едно напълно ясно и категорично-определено признание за нулевия ефект от техните „научни“ усилия, т.е. „Ние не знаем абсолютно нищо за Ипсилона, което обаче ни най-малко не ни пречи да заявяваме на висок глас, че знаем абсолютно всичко!“ и така нещата отново опират до Морала в Науката:

Ипсилонаът с две части е разглеждан като число, буква, руна, съкращение от гръцки букви, съкращение от руни, идеограма, криптограма, знак-тамга, магически знак, съчетание от знаци. Никой до момента не е успял категорично да определи характера на знаковата система или системи на които принадлежат многобройните знаци от ранносредновековна България, в това число и ипсилонаът. Поради това авторите дават повече от едно решение, като акцентират върху промените в значението и употребата му [Ангелова и др. 1997, 69].

Ние не знаем какъв е смисълът на кръстния знак в посочените случаи, дали той е християнски или езически знак.

Неясни са обаче допълнителните данни, за да се реши дали през X в. ипсилонаът с две части е наследство от езическата религия и като такъв се употребява за означаване на живия спомен за Тангра или за понятието бог, върховно божество или пък се превръща в регионален, провинциален за православното християнство символ на църквата, чийто първоначален смисъл вече не е бил ясен или е бил напълно забравен.

Точният смисъл на знак и през двата периода остава засега неясен. Към тази неяснота се прибавя и въпросът за неговия произход [Рапшев 1992, 96-99]

И като последно за баталиите на българските медиевисти с Ипсилона трябва непременно да се каже, че същевременно Р. Рапшев [2008] взема отношение и по настоящия случай, само че без изобщо да разбира за какво точно става дума, защото Кара-язи не е населено място, а високопланинска котловина; знаците не са „изсечени върху скала“, а вътре по стените на скална или пещерна църква; авторът на въпросната студия изобщо не свързва „знаците със селджуките“, а с дванадесет от 24-те огузски племена, видно особено добре по-горе, на стр. 7 и следващите; това, че „те са връзани вдясно от входа на скална църква и че до тях има староарменски (т.е.

християнски) надпис” ни най-малко не говори за техния „много вероятен” „християнски характер”. И все пак за връх на цялото това недомислие трябва да се приеме твърдението му, че „аналогичните по начертание ранносредновековни знаци от България” са „приети(Sic!) за прабългарски”:

Подобна е ситуацията и тълкуването на знаци, изсечени върху скала в района на гр. Ерзерум, Североизточна Анатолия, Турция, близо до населеното място Караязи (обр. 5/9 – 13). Авторът, който ги публикува, ги сравнява с древнотюркски рунически писмени знаци и родови (огузки) тамги, в това число с аналогични по начертание ранносредновековни знаци от България, приети за прабългарски. Той свързва знаците със селджуките и ги датира в XII – XIII в., но не отдава значение на факта, че те са врязани вдясно от входа на скална църква и че до тях староарменски (т. е. християнски) надпис. Двата знака, представени в общо пет разновидности, са аналогични на знаците от Бяла, Глиска и Шудиково. Техният християнски характер не само че не може да се изключва, но е и много вероятен [27].